ภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

Distributed Leadership of School Administrators Under The Lopburi Primary Educational Service Area Office, Area 1

พัชราภรณ์ แสงแดง,[*] ธันยนันท์ ทองบุญตา,[**] และปนิดา เนื่องพะนอม[***]

Patcharaporn Sangdang, Thunyanun Thongboonta, and Panida Nueangpanom

Received: September 23, 2024 Revised: November 16, 2024 Accepted: December 2, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 และ 2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครู รวม 309 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.980 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบแอลเอสดีของฟิชเชอร์

ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และในรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยจัดอันดับ ค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการกระทำร่วมกัน ด้านการตัดสินใจร่วมกันและด้านความเป็นผู้นำร่วมกัน และ 2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ผู้บริหารโรงเรียน, ภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

---

[*] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Graduate student in the Master of Education Program in Educational Services, Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

[**] อาจารย์ ดร., สาขาวิชาการบริการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Lecturer, Ph.D., Department of Educational Services, Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

[***] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการบริการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Assistant Professor Dr., Department of Educational Services, Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

Abstract

This study aimed to: 1. examine the level of distributed leadership among school administrators under the Lopburi Primary Educational Service Area Office 1; and 2. compare distributed leadership levels based on administrative position, school size, and leadership experience. The sample comprised 309 participants, including school administrators and teachers. A questionnaire was used as the research instrument, with a reliability coefficient (Cronbach's alpha) of 0.980. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance (ANOVA), and Fisher's Least Significant Difference (LSD) test.

The findings revealed that: 1. the overall level of distributed leadership among school administrators was high, with all dimensions also rated at a high level. Ranked by mean score, the dimensions were: collective action, collective decision-making, and shared leadership, respectively; and 2. statistically significant differences in distributed leadership were found when classified by administrative position, school size, and leadership experience at the 0.05 level.

Keywords: School Administrators, Distributed Leadership, Lopburi Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) มีความสำคัญเป็นอันดับแรกของทุกองค์การ รวมทั้งองค์การทางการศึกษาด้วย โดยเปรียบเสมือนวัตถุดิบที่ช่วยให้ทุกกิจกรรมและทุกหน้าที่ในองค์การสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมนุษย์เป็นผู้ปฏิบัติงานในทุกหน่วยงานขององค์การ รวมไปถึงเป็นผู้ปรับเปลี่ยนองค์การให้ดำเนินไปในแนวทางที่ต้องการ องค์การจะประสบผลสำเร็จตามที่ต้องการได้หรือไม่นั้นจำเป็นต้องอาศัยมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ทรัพยากรมนุษย์ในองค์การนอกจากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานแล้ว ยังมีผู้ที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำ และบทบาทในการบริหาร บุคคลเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นหัวหน้าองค์การหรือผู้บริหาร ล้วนถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การบริหารองค์การให้มีความเจริญก้าวหน้าและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้น องค์ประกอบสำคัญที่สุดคือ บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำ (Leader) (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2542, หน้า 18) เพราะผู้นำจะเป็นผู้ที่วางแผน ตัดสินใจ และรับผิดชอบต่อความสำเร็จโดยรวมในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่องค์การ ดังนั้นการที่องค์การใด ๆ จะประสบความสำเร็จและพัฒนาไปในทางที่ดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความสามารถ มีภาวะผู้นำสูง และสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิผล และประสิทธิภาพ ผู้นำมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตหรือการอยู่รอดของสังคม ผู้นำจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีคุณค่าต่อการดำรงชีพของมนุษย์ในทุกสังคม เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ย่อมมีการรวมกลุ่มกันเป็นองค์การเพื่อประกอบกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งในการดำรงชีพ หากสังคมใดที่มีการรวมกลุ่มขนาดใหญ่ ผู้นำจะมีหลายระดับ ส่วนสังคมใดที่มีการรวมกลุ่มขนาดเล็กจำนวนผู้นำก็จะลดน้อยลง ความต้องการผู้นำจึงขึ้นอยู่กับประเภทและขนาดของสังคม สุธีลักษณ์ (นิติธรรม) แก่นทอง (2555, หน้า 2) ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นคุณสมบัติในตัวบุคคลที่แสดงออกมาเป็นความรู้ ความสามารถ หรือพฤติกรรมที่บุคคลสามารถใช้อิทธิพลที่ตนเองมีอยู่เพื่อจูงใจให้บุคคลอื่นปฏิบัติตาม เพื่อให้กิจการต่าง ๆ ที่กำหนดบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการมีภาวะผู้นำจะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้บริหารให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบเพิ่มเป็นทวีคูณจนเกินกำลังความสามารถของผู้บริหารเพียงคนเดียวที่จะรับมือได้ จึงจำเป็นต้องมีการกระจายภาวะผู้นำจากผู้นำสูงสุดเพียงคนเดียวไปยังผู้รับผิดชอบระดับรอง ๆ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้มีโอกาสใช้ศักยภาพและความเป็นผู้นำของตนร่วมกันขับเคลื่อนองค์การไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็วและดียิ่งขึ้น (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2550, หน้า 1) นับเป็นการปรับเปลี่ยนด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารจากภาวะผู้นำที่เป็นผู้บริหารเพียงคนเดียว มาสู่แนวความคิดภาวะผู้นำแบบใหม่ที่สอดคล้องกับภาวะผู้นำในยุคศตวรรษที่ 21

ภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำ (Distributed Leadership) เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและบุคลากรครูในโรงเรียน โดยภาวะผู้นำมีความเชื่อมโยงกับบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ไม่ใช่แต่เพียงผู้บริหารเพียงคนเดียวที่จะมีความเป็นผู้นำ ภาวะผู้นำมีความหลากหลาย และเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทการเป็นผู้นำ การรวมกลุ่มความรู้ความเชี่ยวชาญของแต่ละคนจะดีกว่าการเป็นผู้นำเพียงคนเดียว (Spillane, Halverson, & Diamond, 2001, pp. 23 - 28) ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในปัจจุบันควรเป็นภาวะผู้นำที่สามารถนำพาโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จได้ มีการส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มมีบทบาทและเป็นผู้นำเพื่อการผลัดกันเป็นผู้นำ ไม่มีสมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่มเพียงคนเดียวที่จะเป็นผู้นำเพียงคนเดียว หรือเชี่ยวชาญ

เพียงคนเดียว เพราะไม่สามารถทำให้โรงเรียนบรรลุเป้าหมายได้ ภาวะผู้นำที่เหมาะสมในการบริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันคือ ภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำ โดยการให้ครู บุคลากรในโรงเรียนทุก ๆ ฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน กระจายความเป็นผู้นำให้ทุกคนได้มีความรับผิดชอบร่วมกัน โดยแต่ละคนจะมีความสามารถ ความเชี่ยวชาญที่แตกต่างกัน มีความเป็นผู้นำที่แตกต่างกันได้มาร่วมมือกันในการทำงาน (Dematthews, 2014, pp. 176 - 206) ในการแสดงความเป็นผู้นำของแต่ละคนเพื่อให้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน เปรียบเสมือนการสร้างทีมงาน ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นหัวหน้าทีมที่คอยช่วยให้คำแนะนำสร้างความเป็นผู้นำให้กับสมาชิกในทีม สมาชิกในทีมร่วมแรงร่วมใจกัน เพื่อให้ทีมประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน ภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำ นับว่ามีคุณค่าเหมาะสมกับยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการพลวัตของภาวะผู้นำเพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันขับเคลื่อนงานและองค์การโดยเฉพาะสถานศึกษาที่อยู่ท่ามกลางบริบทอันซับซ้อนของสังคมขณะนี้ ให้สู่ความสำเร็จตามเจตจำนงของการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างรวดเร็ว โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นกลไกสำคัญในฐานะผู้นำโรงเรียน จึงควรมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่สะท้อนการแสดงออกถึงภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำ ซึ่งภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1. ความเป็นผู้นำร่วมกัน 2. การตัดสินใจร่วมกัน และ 3. การกระทำร่วมกัน

จากนโยบายและจุดเน้นกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2567 ข้อที่ 5 การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า กระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ที่ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ 2567 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และแนวทางการพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนร่วมกัน โดยระบุไว้ในนโยบายที่ 6 การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล จุดเน้นที่ 6.1 การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและการบริการกล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาทุกคนทั้งนักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเฉพาะครู และผู้บริหารโรงเรียน ต้องมีการใช้ระบบบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (AMSS++, SMSS) Big Data เป็นเครื่องมือในการพลิกโฉมประสิทธิภาพการบริหารจัดการในทุกมิติ ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป โดยการส่งเสริมการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, 2567, หน้า 41 - 42)

จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู ว่าภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมีมากน้อยเพียงใด มีความแตกต่างกันหรือไม่ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบจำแนกตามตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการนำไปกำหนดแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพผู้บริหารโรงเรียน ให้มีภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำ อันจะนำมาสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

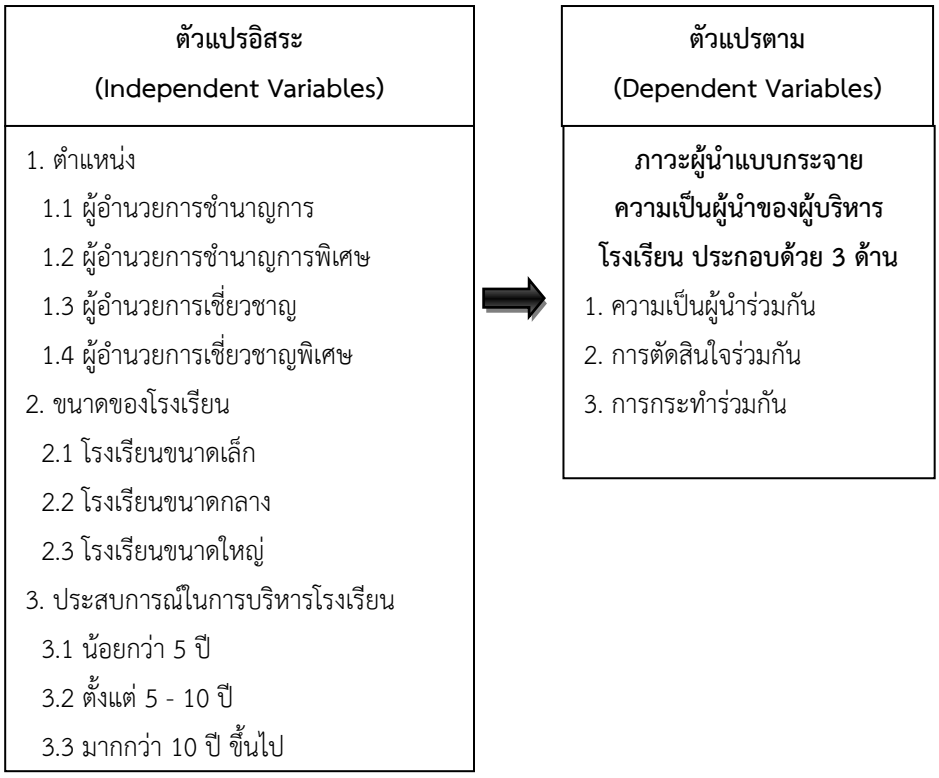
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ขนาดโรงเรียน และ ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา การศึกษาภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำ ตามแนวคิดของ Bhasin (2023, p.1) ได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 144 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 123 คน และครู 1,228 คน รวมทั้งสิ้น 1,351 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, 2567, หน้า 9)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 โดยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้สูตรของ Yamane (1973, pp. 727 - 728) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 309 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามขนาดของสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaire) ภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 เป็นแบบสอบถามประเภทปลายปิด (Closed Form) ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยศึกษาจากกรอบแนวคิดขององค์ประกอบต่าง ๆ ประมวลเข้าด้วยกัน จากนั้นได้ขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อนำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานในโรงเรียน ขนาดโรงเรียน เพศผู้บริหาร ตำแหน่งผู้บริหาร และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ จำนวน 35 ข้อ ดังนี้

1. ความเป็นผู้นำร่วมกัน (Shared Leadership)	จำนวน 12 ข้อ
2. การตัดสินใจร่วมกัน (Collaborative Decision–making)	จำนวน 12 ข้อ
3. การกระทำร่วมกัน (Collective Action)	จำนวน 11 ข้อ

มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.60 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.980

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานในโรงเรียน ขนาดโรงเรียน เพศผู้บริหาร ตำแหน่งผู้บริหาร และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 วิเคราะห์การตอบแบบสอบถามที่วัดระดับภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แบ่งเป็นรายด้าน กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนน 5 ระดับ

3.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ใช้สถิติทดสอบที (T-test) จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้การทดสอบ LSD ของฟิชเชอร์

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

ภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับภาวะผู้นำ	จัดอันดับ
ด้านที่ 1 ด้านความเป็นผู้นำร่วมกัน	4.03	0.87	มาก	3
ด้านที่ 2 ด้านการตัดสินใจร่วมกัน	4.03	0.86	มาก	2
ด้านที่ 3 การกระทำร่วมกัน	4.15	0.80	มาก	1
รวม	**4.07**	**0.84**	**มาก**	

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยจัดอันดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านที่ 3 การกระทำร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 0.80) ด้านที่ 2 ด้านการตัดสินใจร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.86) และด้านที่ 1 ด้านความเป็นผู้นำร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.87) ตามลำดับ ส่วนรายละเอียดในแต่ละด้านมีดังนี้

1.1 ด้านความเป็นผู้นำร่วมกัน ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก จัดอันดับค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีเป้าหมายในการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีความมุ่งมั่นในการนำวิสัยทัศน์และเป้าหมายไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง 3) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกันด้วยความเต็มใจเสมอ

1.2 ด้านการตัดสินใจร่วมกัน ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก จัดอันดับค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงออกด้านความคิดเห็นและการให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ 2) ผู้บริหารใช้หลักการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่เสมอ 3) ผู้บริหารให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่ครูเมื่อพบปัญหาจากการตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบเสมอ

1.3 ด้านการกระทำร่วมกัน ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก จัดอันดับค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ผู้บริหารสนับสนุนการทำงานร่วมกันเป็นทีม 2) ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างต่อเนื่อง 3) ผู้บริหารสร้างค่านิยมในองค์กรบนความเชื่อว่าทุกคนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรเสมอ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

2.1 เมื่อจำแนกตามตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดำเนินการทดสอบรายคู่ด้วยการทดสอบแอลเอสดี (LSD) ของฟิชเชอร์

2.2.1 ด้านความเป็นผู้นำร่วมกัน พบว่า แตกต่างกันจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ 2) โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่

2.2.2 ด้านการตัดสินใจร่วมกัน พบว่า แตกต่างกันจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ 2) โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่

2.2.3 ด้านการกระทำร่วมกัน พบว่า แตกต่างกันจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ 2) โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่

2.3 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดำเนินการทดสอบรายคู่ด้วยการทดสอบ LSD ของฟิชเชอร์

2.3.1 ด้านความเป็นผู้นำร่วมกัน พบว่า แตกต่างกันจำนวน 2 คู่ ได้แก่ 1) ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนน้อยกว่า 5 ปี กับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนมากกว่า 10 ปี 2) ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนตั้งแต่ 5 - 10 ปี กับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนมากกว่า 10 ปี

2.3.2 ด้านการตัดสินใจร่วมกัน พบว่า แตกต่างกันจำนวน 1 คู่ ได้แก่ 1) ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนตั้งแต่ 5 - 10 ปี กับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนมากกว่า 10 ปี

2.3.3 ด้านการกระทำร่วมกัน พบว่า แตกต่างกันจำนวน 1 คู่ ได้แก่ 1) ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนตั้งแต่ 5 - 10 ปี กับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนมากกว่า 10 ปี

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ดังนี้

1.1 ความเป็นผู้นำร่วมกัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์อย่างชัดเจน และยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังจะเห็นได้จาก กลยุทธ์ที่ 6 การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา มีเป้าประสงค์ให้มีระบบการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพในทุกมิติ และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นแบบอย่างของการบริหารจัดการให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ โดยมีแนวทางการดำเนินการคือ การส่งเสริมการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, 2567) ผู้บริหารโรงเรียนจึงสามารถนำวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 มาเป็นแนวทางในการวางแผน และกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ของโรงเรียนได้ เพื่อให้สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 และบริบทของโรงเรียน อันจะส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุทิน สุทธิอาจ (2550) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีภาวะผู้นำ เพราะภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่จำเป็น และมีความสำคัญ สำหรับองค์การทุกระดับทั้งในขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารย่อมจะนำพาองค์การให้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550) กล่าวว่า ปัจจุบันผู้บริหารมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบจำนวนมาก และต้องแข่งขันกับเวลา อาจทำให้เกิดการผิดพลาด หรือทำงานไม่ทันเวลา ในการบริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 มีนักวิจัยและผู้รับผิดชอบต่อการกำหนดนโยบายทางการศึกษา ส่วนใหญ่ต่างเห็นพ้องตรงกันว่า แนวคิดเดิมที่เชื่อว่าผู้นำองค์กรต้องเป็นผู้ที่เก่งกล้าสามารถ โดดเด่นเหนือคนอื่นอยู่คนเดียวหรือที่เรียกกันว่า Heroic Leader กลายเป็นแนวคิดที่ล้าสมัย ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมากมาย ทำให้ภารกิจที่ต้องบริหารจัดการและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโรงเรียนให้เหมาะสมกับยุคที่เต็มไปด้วยความสลับซับซ้อนเพิ่มเป็นทวีคูณตามไปด้วย จนเกินกำลังความสามารถของผู้นำเพียงคนเดียวที่จะรับมือได้ ดังนั้นจึงมีความเชื่อค่อนข้างกว้างขวางว่า ถึงเวลาแล้วที่จำเป็นต้องมีการกระจายภาวะผู้นำ จากผู้นำสูงสุดเพียงคนเดียวให้กระจายภาวะผู้นำไปยังผู้รับผิดชอบระดับรอง ๆ ตลอดถึงครูทุกคนของโรงเรียน เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้มีโอกาสใช้ศักยภาพและความเป็นผู้นำของตนร่วมกันขับเคลื่อนโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จได้รวดเร็วและดียิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นการสร้างพลังเพิ่มพิเศษ หรือ Synergy ให้แก่โรงเรียนโดยรวม และสอดคล้องกับผลวิจัยของ ทักษพร สายพญาศรี, ศุภธนกฤษ ยอดสละ, และวสันต์ชัย กากแก้ว (2567) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักเห็นความสำคัญของภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำในการบริหารงานจึงใช้เป็นแนวทางในการบริหารงาน โดยมุ่งเน้นเรื่องคนที่จะทำให้เกิดการประสานความร่วมมือต่อเป้าหมายที่มีร่วมกัน ภาวะผู้นำค่อย ๆ เกิดขึ้นเองอย่างเป็นธรรมชาติ และ

ส่งผ่านจากบุคคลหนึ่งไปอีกบุคคลหนึ่งหากสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป มีการแบ่งอำนาจในภาระหน้าที่ตามความเหมาะสมและความเชี่ยวชาญ

1.2 การตัดสินใจร่วมกัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ได้มีการกำหนดนโยบายและจุดเน้น นโยบายที่ 6 การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล จุดเน้นที่ 6.1 การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและการบริการ ข้อที่ 4 ด้านบุคลากรทางการศึกษา กิจกรรมที่ 2 กล่าวว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ได้มีกระบวนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการให้ผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกด้านความคิดเห็น และการให้ข้อมูลในการตัดสินใจ เพื่อเลือกแนวทางที่เห็นว่าดีที่สุด โดยผู้บริหารมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการตัดสินใจ และใช้กระบวนการสื่อสารที่ชัดเจน เพื่อให้ครูและบุคลากรทุกคนมีความเข้าใจที่ตรงกันนำมาสู่ผลลัพธ์ที่จะทำให้บริหารโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Melanie (2000) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรแสดงให้เห็นถึงความเต็มใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกับบุคคลในโรงเรียนร่วมรับผิดชอบในการตัดสินใจไปพร้อมกับบุคคลอื่น ๆ สอดคล้องกับผลวิจัยของ ปาจรีรัตน์ อิงคะวะระ (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่เอื้อให้ครูสามารถตัดสินใจร่วมกันในเรื่องสำคัญของโรงเรียน ด้วยการเป็นแบบอย่างหัวหน้างานนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างเพื่อการสนับสนุนให้ทุกคนมีส่วนร่วม พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ ของโรงเรียนด้วยความสบายใจ และสอดคล้องกับผลวิจัยของ ทักษพร สายพญาศรี, ศุภธนกฤษ ยอดสละ, และวสันต์ชัย กากแก้ว (2567) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักเห็นความสำคัญของภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำในการบริหารงานจึงใช้เป็นแนวทางในการบริหารงาน โดยมุ่งเน้นเรื่องคนที่จะทำให้เกิดการประสานความร่วมมือต่อเป้าหมายที่มีร่วมกัน ภาวะผู้นำค่อย ๆ เกิดขึ้นเองอย่างเป็นธรรมชาติ และส่งผ่านจากบุคคลหนึ่งไปอีกบุคคลหนึ่งหากสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปอีกทั้งใช้มุมมองจากหลาย ๆ คนเพื่อช่วยในการตัดสินใจบนพื้นฐานของความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการแบ่งภาระหน้าที่ตามความเหมาะสมและความเชี่ยวชาญ ภายใต้รูปแบบของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และกระตุ้นให้เกิดการมอบหมายการตัดสินใจก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างศูนย์กลางการควบคุมและการมีอิสระในการคิดด้วยการแสดงความคิดเห็น

1.3 การกระทำร่วมกัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ได้มีการกำหนดนโยบายและจุดเน้น นโยบายที่ 6 การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล จุดเน้นที่ 6.1 การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการและการบริการ ข้อที่ 4 ด้านบุคลากรทางการศึกษา กิจกรรมที่ 2 กล่าวว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ได้มีกระบวนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนให้ยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการติดต่อประสานงานกันเพื่อแบ่งปันความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

เดียวกัน ผู้บริหารสร้างค่านิยมบนความเชื่อว่าทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ให้กำลังใจครูในการปฏิบัติงาน ให้ครูทำงานโดยควบคุมกันเองภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด เพื่อลดภาระงานของฝ่ายบริหารทำให้ผู้บริหารบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องผลวิจัยของกับ ทักษพร สายพญาศรี, ศุภธนกฤษ ยอดสละ, และวสันต์ชัย กากแก้ว (2567) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักเห็นความสำคัญของภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำในการบริหารงานจึงใช้เป็นแนวทางในการบริหารงาน โดยมุ่งเน้นเรื่องคนที่จะทำให้เกิดการประสานความร่วมมือต่อเป้าหมายที่มีร่วมกัน มีความไว้วางใจ และการแบ่งปันอำนาจในภาระหน้าที่ตามความเหมาะสมและความเชี่ยวชาญ ภายใต้รูปแบบของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และกระตุ้นให้เกิดการมอบหมาย การตัดสินใจก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างศูนย์กลางการควบคุมและการมีอิสระในการคิดด้วยการแสดงความคิดเห็น ครูในโรงเรียนมีอิสระหมุนเวียนความเชี่ยวชาญ ความคิด และความพยายามระหว่างกันในโรงเรียนแสดงความรับผิดชอบร่วมกันในการทำงานเป็นทีมหาทางแก้ไขความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการทำงานของตนเองและทีมงานส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูปฏิบัติงานร่วมกันแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกันกับครูในโรงเรียน ภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการกระทำร่วมกัน (Collective Action) ด้านการตัดสินใจร่วมกัน (Collaborative Decision–making) และด้านความเป็นผู้นำร่วมกัน (Shared Leadership) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

2.1 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านตำแหน่ง โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ได้เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารแบบภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำ เนื่องจากในปัจจุบันผู้บริหารมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบจำนวนมาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จึงมีนโยบายในการกระจายอำนาจในการบริหารงานในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรกระจายอำนาจการทำงาน และกระจายความเป็นผู้นำให้แก่ครูในโรงเรียนด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2550) กล่าวว่า การกระจายภาวะผู้นำ เป็นวิธีการที่ช่วยปรับเปลี่ยนมุมมองของผู้นำจากการมีพฤติกรรมแบบ “ข้าเก่งคนเดียว” ไปให้ความสำคัญต่อการทำงานแบบทีมงานมากขึ้น ซึ่งสมาชิกมีโอกาสได้แสดงภาวะผู้นำและยังเป็นการสร้างพลังเพิ่มพิเศษ (Synergy) ให้แก่องค์การ ทำให้บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนสามารถออกคำสั่ง ให้คำแนะนำ แต่ละสถานการณ์ โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนแสดงออกมาในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ หรือวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนพยายามให้บุคลากรปฏิบัติงานได้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ก้องภพ วิชญกูล (2564) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหาร

สถานศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา โพธิ์อ้น (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผู้บริหารและครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน ส่งผลต่อภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่จะมีครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนมาก ทำให้มีโอกาสพบผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ในด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างหลากหลาย จึงพบความแตกต่างของภาวะผู้นำแบบการกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภกานต์ ประเสริฐรัตนะ (2555) ได้ศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำแบบกระจายอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระดับการแสดงออกถึงภาวะผู้นำแบบกระจายอำนาจมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษามีระดับการแสดงออกถึงภาวะผู้นำแบบกระจายอำนาจมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ด้านประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จากการเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนมากกว่า 10 ปี มีภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนตั้งแต่ 5 - 10 ปี และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนน้อยกว่า 5 ปี ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนมากกว่า 10 ปี มีภาวะความเป็นผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำสูงว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์มากกว่าจะมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และการปฏิบัติงานของโรงเรียนมากกว่าสามารถรับรู้และปรับตัวให้ทันต่อความรวดเร็วที่เปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ พนมจันทร์ คำหลอย (2549) ได้ศึกษากระบวนการของภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ที่มีประสบการณ์น้อยกับประสบการณ์มาก พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านความเป็นผู้นำร่วมกันนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรเริ่มต้นด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูในโรงเรียน โดยการเปิดใจกว้างเรียนรู้ รับฟัง และยอมรับในความสามารถของครูในโรงเรียนทุกคน และสร้างสถานการณ์เพื่อดึงศักยภาพของครูในโรงเรียนออกมา จึงจะสามารถส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานได้ตรงตามความรู้ ความสามารถของตนเองได้ และจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การตัดสินใจร่วมกันนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรมีความสามารถในการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาทักษะด้านการตัดสินใจในสถานการณ์ที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง จนสามารถตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญร่วมกันได้

3. การกระทำร่วมกันนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมสนับสนุนและให้อิสระแก่ครูในการปฏิบัติงานร่วมกัน ผู้บริหารควรมีการควบคุมครูในระดับต่ำ ภายใต้ข้อกำหนดของสถานศึกษา ผู้บริหารควรให้คำแนะนำ และกำลังใจแก่ครูอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1

เอกสารอ้างอิง

ก้องภพ วิชญกูล. (2564). **ภาวะผู้นำเชิงสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ทักษพร สายพญาศรี, ศุภธนกฤษ ยอดสละ, และวสันต์ชัย กากแก้ว. (2567, มกราคม - เมษายน). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 18(1),** 15 - 28.

ปาจรีรัตน์ อิงคะวะระ. (2561). **แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบกระจายความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พนมจันทร์ คำหลอย. (2549). **การศึกษากระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนเขตอำเภอเมืองจันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2542). **การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลภาวะผู้นำของคณบดีในสถาบันราชภัฏ.** สกลนคร: สถาบันราชภัฏสกลนคร.

ศุภกานต์ ประเสริฐรัตนะ. (2555). **โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำแบบกระจายอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สัมมา รธนิธย์. (2553). **ภาวะผู้นำของผู้บริหาร** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1. (2567). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2564 - 2567**. ลพบุรี: ผู้แต่ง.

สุทิน สุทธิอาจ. (2550). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2550). **มาจุดประกายความคิดเรื่อง “การกระจายภาวะผู้นำ (Distributed Leadership)” กันเถอะ.** สืบค้น เมษายน 6, 2566, จาก http://suthep.ricr.ac.th.

สุธีลักษณ์ (นิติธรรม) แก่นทอง. (2555). **ภาวะผู้นำ.** กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.

อัจฉรา โพธิ์อ้น. (2558). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

Bhasin, H. (2023). **Distributed Leadership.** Retrieved June 30, 2023, form https://www.marketing91.com./distributed-leadership/.

Dematthews, D. (2014, July). Principal and Teacher Collaboration: An Exploration of Distributed Leadership in Professional Learning Communities. **International Journal of Educational Leadership and Management, 2(2),** 176 - 206.

Melanie, S. (2000). **Professional Learning Communities: An Ongoing Exploration**. Southwest Educational Development Laboratory, Texas.

Middlewood, D., Parker, R., & Beere, J. (2005). **Creating a Learning School.** London: Paul Chapman Publishing.

Spillane, J.P., Halverson, R., & Diamond, J.B. (2001, April). Investigating School Leadership Practice: A Distributed Perspective. **Educational Research, 30(3),** 23 - 28.

Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis** (3rd ed.). New York: Harper & Row Publications.